

Data: 4 sierpnia 2021 r.
Klient: Smart Business Software Sp. z o.o.
Autor: adw. dr Paweł Litwiński
Temat: oprogramowanie Bailiff Management System

I. Podsumowanie i wnioski

1.1.

W konstrukcji oprogramowania BMS prawidłowo przyjęto i zastosowano właściwe konstrukcje prawne prawa ochrony danych osobowych. W szczególności prawidłowo przyjęto, że dochodzi do powierzenia przetwarzania danych osobowych przez komornika na rzecz SBS, natomiast wierzyciel jest odrębnym administratorem danych osobowych i nie powierza ich przetwarzania w związku z korzystaniem z oprogramowania BMS.

1.2.

Umowa powierzenia zawiera wszystkie wymagane przez RODO elementy i prawidłowo zabezpiecza obie strony umowy.

II. Przedmiot memorandum

Przedmiotem niniejszego memorandum jest ocena prawna zgodności oprogramowania Bailiff Management System, którego właścicielem jest spółka Smart Business Software Sp. z o.o., z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, w szczególności Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych, dalej jako: **RODO**), ustawy z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 850, dalej jako: **ustawa o komornikach sądowych**) oraz ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1575 ze zm., dalej jako: **KPC**).

III. Stan faktyczny

Smart Business Software Sp. z o.o. (dalej jako: **SBS**) jest właścicielem oprogramowania Bailiff Management System (dalej jako: **BMS**), przeznaczonego dla wierzycieli, ich pełnomocników oraz komorników, służącego do kompleksowego zarządzania sprawami znajdującymi się na etapie egzekucji komorniczej. System pozwala na automatyczny monitoring elektroniczny

spraw przez wierzycieli i ich pełnomocników poprzez pozyskiwanie informacji bezpośrednio z systemów wykorzystywanych w kancelariach komorniczych. Warunkiem skorzystania z tej możliwości oferowanej przez program jest zawarcie stosownej umowy licencyjnej pomiędzy SBS, a danym komornikiem oraz pomiędzy SBS, a wierzycielem bądź jego pełnomocnikiem. Umowy zawierają m.in. postanowienia dotyczące przetwarzania danych osobowych.

IV. Stan prawny

Zgodnie z art. 4 pkt. 7) RODO, administratorem jest podmiot, który samodzielnie lub wspólnie z innymi ustala cele i sposoby przetwarzania danych osobowych. Wśród podmiotów należących do sektora publicznego o uznaniu ich za administratorów danych decydują albo wprost przepisy prawa, albo też status ten wynika z zakresu kompetencji przyznanych danemu podmiotowi.

Status administratora danych osobowych w przypadku komornika sądowego wynika z kompetencji przyznanych mu w przepisach prawa. Komornik przetwarza dane osobowe dłużnika w ramach prowadzonego postępowania egzekucyjnego na podstawie KPC - jak wskazuje art. 758 KPC, sprawy egzekucyjne należą do właściwości sądów rejonowych i działających przy tych sądach komorników. Z kolei artykuł 759 § 1 KPC stanowi, że czynności egzekucyjne są wykonywane przez komorników z wyjątkiem czynności zastrzeżonych dla sądów. Drugą z ustaw kreujących status komornika jest ustawa o komornikach sądowych. W art. 3 ust. 1 wskazano, że komornik jest organem władzy publicznej w zakresie wykonywania czynności w postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym. Ponadto przepisy stanowią, że komornik sądowy wykonuje czynności w zakresie swojej właściwości na wniosek, a szczegółowy zakres jego czynności określają art. 9 i 10 powołanej ustawy.

Podkreślenia wymaga również, że komornika sądowego, będącego organem egzekucyjnym, którego działania są określone przepisami prawa, nie należy traktować jako odbiorcy danych w rozumieniu RODO. Zgodnie z definicją zawartą w art. 4 ust. 9 RODO, *„odbiorca oznacza osobę fizyczną lub prawną, organ publiczny, jednostkę lub inny podmiot, któremu ujawnia się dane osobowe, niezależnie od tego, czy jest stroną trzecią. Organy publiczne, które mogą otrzymywać dane osobowe w ramach konkretnego postępowania zgodnie z prawem Unii lub prawem państwa członkowskiego, nie są jednak uznawane za odbiorców; przetwarzanie tych danych przez te organy publiczne musi być zgodne z przepisami o ochronie danych mającymi zastosowanie stosownie do celów przetwarzania”*. Wskazówkę interpretacyjną zawiera motyw 31 RODO zgodnie z którym *„organy publiczne, którym ujawnia się dane osobowe w związku z ich prawnym obowiązkiem sprawowania funkcji publicznej (takich jak organy podatkowe, organy celne, finansowe jednostki analityki finansowej, niezależne organy administracyjne czy organy rynków finansowych regulujące i nadzorujące rynki papierów wartościowych), nie powinny być traktowane jako odbiorcy, jeżeli otrzymane przez nie dane osobowe są im niezbędne do przeprowadzenia określonego postępowania w interesie ogólnym zgodnie z prawem Unii lub prawem państwa członkowskiego”*.

Wierzyciel natomiast przetwarza dane osobowe w oparciu o własne podstawy prawne, zwykle mające związek z dochodzeniem roszczeń wynikających ze stosunku prawnego łączącego wierzyciela z dłużnikiem. Wierzyciel jest odrębnym od komornika administratorem danych osobowych. Na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, wierzyciel ma możliwość uzyskiwania informacji o postępowaniu, w którym bierze udział (m.in. art. 760¹ KPC, art. 763 KPC).

V. Ocena prawna

[Powierzenie przetwarzania]

W analizowanym stanie faktycznym, z punktu widzenia ochrony danych osobowych kluczowym aspektem jest prawidłowe zastosowanie konstrukcji powierzenia przetwarzania danych osobowych. W tym przypadku przyjęty proces zakłada, że następuje ono pomiędzy komornikiem a SBS, co w świetle przedstawionego powyżej stanu prawnego uznać należy za rozwiązanie prawidłowe.

Istotą powierzenia jest delegacja zadań związanych z przetwarzaniem danych osobowych na podmiot zewnętrzny (pojęciem „delegacji” w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych w imieniu administratora posługuje się Grupa Robocza Art. 29 w Opinii 1/2010 (<http://www.giodo.gov.pl/pl/1520057/3595>, dostęp: 23 lipca 2021 r.)). Realizacja delegowanego zadania co do zasady pozostaje w interesie administratora danych lub w ramach spoczywających na nim kompetencji. Powierzenie przetwarzania danych osobowych ma miejsce w przypadku, gdy następuje przekazanie zadania, a wraz z nim danych osobowych, których przetwarzanie ma służyć jego realizacji, które w normalnych okolicznościach powinno być wykonywane osobiście przez administratora. Powierzenie polega zatem na realizacji przez jeden podmiot (podmiot przetwarzający) przetwarzania danych osobowych w imieniu i na rzecz drugiego podmiotu (administratora danych). Pojęciem „delegacji” w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych w imieniu administratora posługuje się Grupa Robocza Art. 29 w Opinii 1/2010 (<http://www.giodo.gov.pl/pl/1520057/3595>, dostęp: 23 lipca 2021 r.).

Faktyczną różnicą pomiędzy administratorem i podmiotem przetwarzającym jest fakt sprawowania władztwa nad określaniem celów i sposobów przetwarzania danych. Najbardziej trafnie można tę różnicę określić tak, że podmiot przetwarzający „nie decyduje o celach i środkach przetwarzania danych osobowych, gdyż decyzje w tym zakresie są podejmowane przez administratora danych” (A. Krasuski, „Ochrona danych osobowych na podstawie RODO”, Warszawa 2018, str. 149). Należy zatem stwierdzić, że jednostka pełni funkcję podmiotu przetwarzającego tak długo, jak działa w granicach wyznaczonych przez administratora i w związku z realizacją delegowanych przez niego działań.

W stanie faktycznym, którego dotyczy niniejsze memorandum, mamy do czynienia z dwoma niezależnymi administratorami: komornikiem oraz wierzycielem. Pomiędzy nimi, jako pośrednik w przekazywaniu danych, występuje SBS. Komornik powierza SBS do przetwarzania dane osobowe w celu wykonywania m.in. swoich zadań ustawowych – udzielania informacji wierzycielowi na temat statusu toczącej się sprawy egzekucyjnej. Kwestie techniczne związane z tym przekazaniem wykonuje SBS – za pomocą oprogramowania BMS dane dotyczące spraw, w tym dane osobowe, pobierane są z komputera komornika, na którym zainstalowano odpowiednie oprogramowanie, a następnie przekazywane są na platformę BMS, do której dostęp zdalny za pomocą adresu URL posiada wierzyciel lub jego pełnomocnik. W ten sposób dochodzi do wypełnienia obowiązków informacyjnych komornika, wynikających z ustawy o komornikach sądowych wobec wierzyciela przy wykorzystaniu infrastruktury SBS. Dochodzi zatem do delegowania zadania, o którym mowa powyżej, więc zasadne jest dokonanie powierzenia przetwarzania: komornik występuje jako administrator danych osobowych, a SBS jako procesor.

Na przeszkodzie powierzeniu przetwarzania danych osobowych przez komornika nie stoi obowiązująca go tajemnica zawodowa, określona w ustawie o komornikach sądowych, o czym przesądzają rozwiązania z zakresu poufności przetwarzanych danych oraz sposób ich technicznego zabezpieczenia zastosowane w relacji między komornikiem, a SBS.

[Umowa ramowa oprogramowania Bailiff Management System – komornik i SBS]

Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1913) ujawnienie, wykorzystanie lub pozyskanie cudzych informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa, a więc informacji technicznych, technologicznych, organizacyjnych przedsiębiorstwa lub innych informacji posiadających wartość gospodarczą, które jako całość lub w szczególnym zestawieniu i zbiorze ich elementów nie są powszechnie znane osobom zwykle zajmującym się tym rodzajem informacji albo nie są łatwo dostępne dla takich osób, stanowi czyn nieuczciwej konkurencji. Charakteru takiego nie będzie jednak miało dobrowolne ujawnienie informacji, ponadto niezbędne do wykonania łączącej strony umowy. Ponadto przedstawione do opinii dokumenty zawierają zobowiązanie do zachowania w poufności wszelkich informacji ujawnianych w związku z realizacją umowy.

Do umowy dołączono prawidłową treść klauzul informacyjnych, których przekazanie stanowi realizację obowiązku informacyjnego RODO względem komornika – strony umowy.

[oświadczenia dotyczące „udostępnienia danych”]

Załącznikami do umów ramowych są „oświadczenia użytkownika”. Zgodnie z ich brzmieniem, odpowiednio wierzyciel lub działający w jego imieniu pełnomocnik upoważniają SBS do „pozyskiwania wszelkich danych dotyczących Spółki, jakie Komornicy wprowadzili do systemu informatycznego Bailiff Management System [w przypadku pełnomocnika słowo „Spółki” zastąpione jest słowem „Wierzyciela” – przyp. aut.] niezależnie od charakteru w jakim one występują w postępowaniu egzekucyjnym. Pozyskiwanie danych może następować w sposób zautomatyzowany i nie wymaga dodatkowego zatwierdzenia/zgody podmiotu”. Jak wskazywano powyżej, w relacji komornik – wierzyciel mamy do czynienia z dwoma niezależnymi administratorami danych osobowych. Jedyne administrator posiada kompetencje do decydowania o sposobie przetwarzania danych osobowych, w tym o ich udostępnieniu – jest to immanentna cecha administratora danych osobowych w rozumieniu RODO. Administrator - komornik w tym przypadku powierza przetwarzanie danych. Jak wynika z treści umowy, oświadczenie stanowić ma swego rodzaju wniosek (sygnał) dla komornika i jednocześnie jednoznaczne potwierdzenia, że wierzyciel zainteresowany jest otrzymaniem dostępu online do prowadzonych spraw.

[umowa powierzenia: komornik – SBS]

Stanowiąca załącznik do umowy ramowej umowa powierzenia przetwarzania danych osobowych przez komornika na rzecz SBS jest prawidłowa i zawiera wszystkie elementy wymagane przez art. 28 RODO, a także pozostaje zgodna z praktyką w zakresie zawierania tego rodzaju umów.

Umowa właściwie wskazuje cel przetwarzania oraz zakres przetwarzanych danych. Prawidłowo uregulowane zostały prawa i obowiązki podmiotów zaangażowanych w proces przetwarzania danych, a także odpowiednio zabezpieczone interesy obu stron umowy.

[Umowa ramowa oprogramowania Bailiff Management System – wierzyciel i SBS]

W przypadku tej relacji umownej nie dochodzi do powierzenia lub udostępnienia danych (poza danymi stron umowy i ewentualnie osób kontaktowych). Do umowy dołączono prawidłową treść klauzul informacyjnych, których przekazanie stanowi realizację obowiązku informacyjnego RODO względem osoby reprezentującej wierzyciela (w tym jego pełnomocnika) oraz osoby kontaktowej w związku z realizacją umowy.

[oświadczenia dotyczące „udostępnienia danych”]

Wzory oświadczeń stanowiące załączniki do umowy ramowej są tymi samymi dokumentami, co w przypadku umowy zawieranej przez komornika – aktualne pozostają zatem uwagi poczynione powyżej.

dr Paweł Litwiński

ADWOKAT

dr Paweł Litwiński
adwokat